

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

De Virtute Religionis, Et Ei Annexis; Continens quatuor Tractatus
Theologiae Moralis praecipuos. Primus, in ordine decimusquartus, de
Iuramento, & Adiuratione. Secundus, de Voto. Tertius, & charior Authori,
de statu Religioso. Quartus, de vitiis oppositis Religioni

Castro Palao, Fernando de

Lugduni, 1669

De dispositione bonorum, quam Nouitius renunciatione, seu donatione
facere potest, secluso iure nouo Trident. Punct. 14 [i.e. 15].

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76572](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76572)

constitutionem concilij eludi; cum testamentum deambulatorium sit, & reuocabile, ac denique disposita in contractibus inter viuos esse disposita in testamentis, quando diuersa ratio procedit. Solum de donatione causa mortis, & de donatione sub conditione professionis faciendæ est aliquis difficultas, an sub prædicto decreto comprehendatur?

12. De donatione causa mortis communis sententia negat comprehendendi, sed per omnia testamenti factioni assimilari; quia reuocabilis est, neque impedit nouitio liberum à religione egressum. Sic tradit Nauarr. *conf. 83. de Regularibus*. Gueric. & Molin. & Sanch. *supra*, & Suar. *tom. 3. de Relig. lib. 5. c. 16. n. 11.* tamen contrarium leui fundamento ductus sentit Nicol. Garcia, *11. p. de benefic. c. 9. n. 22.*

13. At de donatione inter viuos sub conditione si professus fueris, & non aliter cenet Nauarr. *lib. 3. consil. tit. de donatione conf. 7. alias tit. de Regul. conf. 81.* Garcia *d. c. 9. n. 19. & 20.* Sanch. *lib. 7. sum. c. 5. n. 17.* sub dicto decreto comprehendit; ac proinde inualidam esse, nisi bimestri ante professionem, & ex licentia ordinarij fiat, Mouentur; quia hæc donatio vera renuntiatio est, & obligatio, quam nullatenus iustificare potes, nisi religionem deserat. In concilio autem omnis obligatio supradictis conditionibus destituta cassatur: Ergo hæc donatio subsistere non potest. Neque obstat ex vi illius te non esse impeditum; nam etiam ex vi donationis factæ à concilio intra bimestre, & ex licentia ordinarij non impediunt egredi; si quidem te egrediente cessat illius effectus: pender enim illius efficacia ex professione subsequenda, tanquam ex conditione; ergo quod illa donatio pendens à professione, tanquam à conditione non te impedit à religionis egressu, in causa esse non potest, quia supradicto decreto comprehendatur. Nam ad hanc comprehensionem satis esse videtur, quod libere eam donationem reuocare non possis, sed per egressum tantum. Neque Trident. In hoc decreto spectatur solum remouere à nouitio ea, quæ cum retardate poterant à libero religionis egressu, sed etiam modum præscribere liberæ, prudentes, & maturè disponendi de rebus propriis.

14. Verum contraria sententia affirmans donationem sub conditione si professus fueris validam esse non seruata forma Trident. probabilitate non caret. Quia non Trident. solum videtur intendisse modum præscribere in contractibus, & obligationibus, quæ liberum è monasterio egressum impedire poterant; cum autem donatio sub conditione professionis, quæ est conditio pendens à propria voluntate, nunquam impedire potuit liberum è monasterio egressum, de hac donatione concilium non videtur locutum. Neque obstat quamlibet donationem intra bimestre factam, & de licentia ordinarij hanc continere conditionem si professio subsequatur, vt effectum habeat. Quia ex se non continebat, sed potius tanquam absoluta obligabat ad sui executionem independentem à professione; eaque de causa Trident. prouidit qualiter præstanda esset, & ne effectum haberet, nisi professione subsecuta. Quia dispositione non indigebat donatio sub conditione professionis, atque idcirco in Trident. Decreto non comprehenditur; & ita docet Mol. *ro. 1. de iust. disp. 19. post medium vers. quoad Eccles. Less. lib. 2. c. 41. d. 4. n. 40.* Barbol. *3. de iust. Episc. alleg. 93. n. 17.*

15. Quinta difficultas qualiter nouitij Societatis IESV condere testamentum possint? Videtur enim condere non posse, quia *c. 4. exem. gener.* cauetur nouitios Societatis IESV debere ante ingressum in nouitium disponere de omnibus bonis, quæ habent, & habere possunt in pauperes, aliaque opera pia absque spe, & fiducia ea iterum recuperandi: Quod si sanè renunciationem non fecerint debeant in ingressu promittere facturos post primum nouitatus annum, quando à superiore inuictum fuerit: sed hæc omnino obstant testamentariæ dispositioni vt pote reuocabili saltem ante professionem, ac proinde non constituenti verum pauperem, neque remouendi spem, & fiduciam ea recuperandi. Ergo testamentaria dispositio nouitij Societatis interdicta est.

Dicendum tamen est testamentum factum à nouitio Societatis sine ante ingressum, siue post validum esse, quia esto non sit dispositio, iuxta constitutionem normam, est tamen dispositio facta ab habili, & capaci. Tum quia ius, & dominium habet illarum rerum, quarum dispositionem facit. Tum quia iure communi non inuenitur impeditus, vt ex superioribus constat neque etiam es constitutionibus Societatis, quæ nullam in hac parte inhabilitatem imponunt. Verum esto valida sit illa dispositio, ac peccat nouitius aduersus illam promissionem ingressu factam, sic de bonis suis in nouitatu disponens, vel non reuocans eam dispositionem, cum à superiore iniungitur, dignisque est expulsionem, si superioris consilio non acquiescit, colligitur ex Sanch. *lib. 7. sum. c. 1. n. 31. & 32.* Quale autem peccatum nouitius committat in hac testamenti factione, vel non renouatione non satis exploratum est, credo probabilius solum veniale committere quid aut dicitur in 3. Congrat. *Gener. decreto 9. & can. 1.* promissio illa renunciandi

non est votum, sed sola humana promissio solum obligationem fidelitatis inducens, ac proinde solum culpam venialem.

PUNCTVM XV.

De dispositione bonorum, quam nouitius renunciatione, seu donatione facere potest secluso iure nouo Trident.

SVM MARI VM.

1. Ante ingressum, & post potest nouitius sua bona renunciare.
2. An debeat seruari in ea dispositione leges communes regni. Proponitur dubitandi ratio.
3. Verius est te non esse obligatum.
4. Qualiter hereditarij viuentis renunciare possit.
5. Pendat hæc renunciatio ex intentione renunciantis colligendum, & hæc ex circumstantiis renunciationis.
6. An qualibet renunciatio iuxta formam præscriptam in constitutionibus Societatis Iesu sit absoluta independens à professione, seu votorum emissionem, proponitur dubium. Resoluitur affirmatiue.
7. Secus videtur dicendum de renunciatione extra normam constitutionum.

1. Certissimum est (secluso nouo iure Tridentini) posse nouitium ante ingressum, vel post ingressum, quando sibi placuerit ante professionem bona sua renunciare, & donare, ac si de facto nouitium ingressus non fuisset. Quia extra Trid. nullibi ingrediens religionem prohibita est bonorum renunciatio.

2. In ea tamen faciendâ an seruari debeat leges communes regni, non modica est difficultas. Quia esto nouitius persona Ecclesiastica sit, Ecclesiastica tamen, & religiosi legibus contractus respicientibus obligantur: eaque de causa diximus puncto præcedenti nouitium testamentum debere in testamento solemnitates non solum iure communi Ecclesiastico, sed etiam ciuili petras seruari. Neque cum hac obligatione pugnant. *Text. in c. de sis de sepulch. vbi* deciditur liberum esse transeuntibus tempore valetudinis ad religionem bona sua non solum religiosi, sed etiam quibusvis priuatis conferte personis, Neque *S. illud quæq; Authen. de monachis* concedens liberum bonum suorum vium, dum professio non emittitur. Nam esto nouitius libere suis bonis vti, & disponere de illis possit non tollit quin obligatus sit seruare iuris solemnitates, sed illis verbis solum indicatur non minorem libertatem habere nouitium ad disponendum de suis bonis, quam haberet ante religionis ingressum. Ex quo videtur inferri, si nouitius sit minor 25. annis indigere curatoris autoritate ad validam bonorum dispositionem, imò decreto iudicis, si de rebus immobilibus dispositurus sit.

3. Ceterum verius credo opus non esse iuris solemnitates aliàs in renunciatione requisitas seruari, si professionis emittendæ causa renunciationem, vel donationem tuorum bonorum, iurium, & actionum facias: sed quamuis minor sis, posse absque decreto iudicis, & curatoris autoritate, & iuramento firmate præstare renunciationem: Sic expressè docet Sanch. *lib. 7. sum. c. 6. n. 19.* cum Berouio *in presentia à n. 155. de prohibitionibus consentit.* Rebell. *2. p. de iust. lib. 1. q. 8. sect. 5. n. 50.* Quando sit post monasterij ingressum: Indicat facis Mol. *tom. 1. de iust. disp. 139. §. nouitij*, Suar. *to. 4. de Relig. tra. 10. lib. 4. c. 4. n. 19.* Loquentes de renunciatione facta in Societate. Mouet ob consuetudinem, & præxim satis receptam efficiendi has renunciationses absque his solemnitatibus cum enim hæc renunciationses nullatenus effectus habeant (vt statim dicemus) nisi professione subsecuta, qua renuncians, mundo mortuus reputatur, & solemnitates supradictæ videantur introductæ ob vitandam renunciantium indecoram, & inuoluntariam paupertatem; efficitur ad has renunciationses ex causa professionis non extendi eas solemnitates; siquidem animo amplectendi religiosam, & perpetuam paupertatem sunt.

4. An autem his renunciationibus cedere possis non solum iuri habito, sed sperato g. v. hereditarij parentis, aut alterius extranei viuentis non caret difficultate ob *leg. fin. C. de partu*: vbi hæc renunciatio prohibetur absque consensu illius, cuius est hæreditas, ne detur occasio captandæ mortis, quæ occasio cessat eo consentiente. Quia præstito consensu curabit ipse vitare periculum, & periculum sentiens consensum præstitum reuocabit.

Sed dicendum est supradictam legem procedere de renunciatione hereditatis alienius certæ, & determinatæ personæ in fauorem etiam alienius dete. minati. Verum si renunciatio fiat in fauorem monasterij, alteriusve communitatis, aut operis pij, aut sit renunciatio alienius hereditatis incertæ optime

potest absque consensu illorum, quorum est hæreditas renunciatio fieri. Nam si fiat in fauorem communitatis cessat periculum mortis captandæ, cum communitas animam non habeat, nec præsumi possit singulos de communitate mortem capturos, cum beneficium communitati collatum non censetur singulis fieri, vt latissime multis allegatis probat Sanch. lib. 6. sum. c. 2. à n. 54. Et colligitur ex c. consulationibus de donationibus. Si verò renunciatio fiat hæreditatis hominis inuerti, vt si diceret te renunciare quamcumque hæreditatem, quæ tibi obuenire potest, quocumque modo obueniat, siue testamento, siue ab intestato: eadem ratione probatur, quia eo casu dici non potest alicui periculum esse mortis captandæ, cum ex forma renunciationis nulla persona determinetur, cui institutus mortem infideliari possit. Sic Bolognet leg. fin. C. de pælis n. 2. & segg. Gutier. a. p. de Iuram. c. 5. n. 4. Mol. tom. 3. de iustit. disp. 579. num. 38. & alij plures quos refert & sequitur Sanchez lib. 7. sum. cap. 2. num. 31. & colligitur manifestè, ex leg. 3. S. de illo ff. pro socio & leg. regia 13. tit. 9. part. 5. Sed an hæc renunciatio conditionis si pendens a professione futura? Ex intentione renunciantis desumendum est, cuius dictis standum est, cum contrarium manifestè non probatur: At in casu dubio, & foro externo ex circumstantiis colligi debet, Regulariter autem si donatio, seu renunciatio alicuius momenti sit, fiatque proximè ad religionis ingressum, hoc est vno, vel altero mense ante habitus susceptionem, & a fortiori illo suscepto, ex eius occasione fieri est præsumendum; ac proinde cessare professione validè non secuta: Sic Man. Rodrig. tom. 2. q. 82. art. 2. Sanch. lib. 7. sum. c. 1. à n. 12. 25. & 26. Si tamen professio nulla futura esset, & renuncians conficius esset nullitatis, teneret renunciatio saltem pro eo tempore, quo professio valida reputatur; quia non potest præsumi fieri ex conditione professionis, quam cognoscit esse nullam, sed absolutè, & ab illa professione independentem, non quidem in totum, sed quamdiu valida reparatur. Vnde declarata nullitate, & dissoluto vinculo credo probabilius renunciationem dissolui: Quia semper subintelligenda est fieri sub conditione professionis validæ, vel dum in foro externo valida persistit.

6. Dubium tamen non leue est, an renunciatio facta iuxta regulas, & constitutiones Societatis ab eius nouitius, vel ab eis, qui vota biennij emisissent sit absoluta, & independentis à qualibet professione, seu votorum emissione, ita vt dimissis à Societate nulla sint ei bona restituenta? Ratio dubitandi ea esse videtur, quia nullus maxime nouitius præsumi debet velle se bonis omnibus spoliare, nisi quatenus credit se in Societate perpetuò victurum. Ergo cessante hoc fine, vel quia religio illum expellit, vel quia ipse cum nouitius sic liberè religionem dimittit, cessat efficacia renunciationis, quippe ab illo sine tanquam à conditione videtur pendere. Cæterum omnino dicendum est, quoties renunciatio fit à nouitio Societatis (& a fortiori ab his qui vota Scholasticorum emisissent) in pauperes, operæ pia etiam fiat in fauorem Societatis fieri absolute, & independentem à perseverantia in Societate; ac proinde si ante votorum emissionem, vel post ante professionem à Societate dimittatur, nulla debere ei bona restitui. Sic Molina tom. 1. de iustitia disp. 19. vers. illi qui & vers. nouitij, Suarez tom. 4. de Relig. tract. 8. lib. 3. c. 14. n. 22. & tract. 10. lib. 4. cap. 4. n. 19. Sanch. lib. 7. sum. c. 1. n. 24. & sequentibus Ratio est; quia nouitius, vel religiosus Societatis de suis bonis in pia opera disponens præsumitur eam intentionem in sua dispositione habere, quam Societatis constitutiones præscribunt; quia semper quis præsumitur operari conformiter ad sui status regulas, & obligationes. At regulæ Societatis, & constitutionis præscribunt renunciationem fieri independentem à conditione professionis, seu emissionis votorum, siquidem præscribunt eroganda pauperibus, vel in illa pia opera iuxta propriam cuiuscumque deuotionem, omnem à se fiduciam submouendo eadem vno tempore recuperandi; vt dicitur, ex am. gener. 4. c. 3. p. constitut. c. 1. n. 7. & 25. & 4. p. c. 4. littera E, & 6. p. c. 2. littera H. Quæ certe vera non essent, si dependenter à professione, vel votorum emissionem renunciarentur; cum satis firma esset spes ea aliquando recuperandi, videlicet votis non emissis, aut dissolutis. Neque obstat ratio dubitandi. Verissimum enim est, neminem præsumi bonis renunciare, nisi quatenus credit se in religione perpetuò victurum, quia eo animo, & proposito renunciat, at non inde inferatur renunciare sub illius perseverantia conditione, potius namque præsumi debet renunciare absolutè, ne bona renunciantia spe recuperationis eius animam, propositum rectum infirmet, & à via perfectionis incepta deflectere faciant.

Aduerto tamen si in fauorem Societatis renunciatio facta est tempore nouitatus, & ante vota biennij renuncians dimittitur, omnia ei redduntur ex æquitate, quamvis ex iustitia nulla est obligatio. At si post vota biennij dimittitur, solum debet societas pro qualitate, & quantitate receptæ donationis alimenta renunciantis præbere, dum egenus est, & aliunde non habet, vnde sustentetur; alioquin ob ingratiudinem

reuocare donationem poterit renuncians; Sic et doctrina Sardi de alimentis tit. 1. q. 48. aduertit Sanch. lib. 7. cap. 1. fin. n. 39. Idem colligitur ex Suar. tract. 8. lib. 3. c. 14. n. 22. & 23.

7. Verum si bonorum renunciatio facta sit extra constitutionem normam, nempe quia facta est in consanguineos, vel amicos non egentes, aliavæ opera profana, credi potest probabiliter non procedere ex animo, vt firma sit professione non subsecuta. Quia non apparet specialis ratio hunc animum absolutæ donationis potius in Societate, quam in aliis religionibus præsumendi: Sic expressè Sanch. lib. 7. sum. c. 1. n. 37. & n. 38. Adit votis biennij hanc renunciationem non confirmari. Verum esto hoc ita sit, quod difficultate non caret ob summam paupertatem, & remotionem impedimentorum, quam Societas in suis religiosis requirit; cui intentioni apertè se confirmat renuncians absolutè absque illa conditione, tamen in opera profana, quam renuncians semper tenens recuperationis: at credo à puncto renunciationis dominium in resignatariam translatum, esto fit translatum reuocabiliter dimissione à Societate contingente; quia ita ferat præstis & stylus receptus. Neque obstat ea verba constit. 2. p. c. 3. n. 5. Quibus cauetur dimissis à Societate omnia sua secum ferre debere, quia vt in Glossa explicatur idem intelligendum de his, quæ nondum expendisist.

PUNCTVM XVI.

An Spectato iure communi, & seclulo Tridentino, bona nouitij decedentis ante professionem debeantur monasterio successione capaci?

SUMMARIVM.

- 1 Quando nouitius decedit non condito testamento, nec facta renunciatione, plures censent monasterium succedere. Veritas est oppositum.
- 2 Quando decedit condito testamento succedit ei, quem heredem instituit. Idem de resignatorio, quamuis probabile sit huic non succedere.

Decedere potest nouitius condito testamento, vel renunciatione facta suorum bonorum, & sine testamento, aut renunciatione.

1. Quando nouitius absque testamento, vel renunciatione decedit, non desunt plures Doctores. Quos refert Sanch. lib. 7. sum. c. 3. n. 91. Sentientes monasterium succedere exclusis hæredibus ab intestato. Quia nouitius ipso facto per religionem ingressum se, & sua religioni dedicat: si igitur expressè dedicat, deberentur illa bona monasterio: Ergo etiam debentur ex tacita dedicatione, quia taciti & expressidem est iudicium leg. cum quid ff. si verum petatur. Deinde nouitius dum in nouitatu existit, est persona Ecclesiastica, & religiosa fori, & canonis priuilegio gaudens, sed monasterium succedit in bonis religiosorum decedentium, ergo succedit in bonis nouitij. Adde in fauorem pia causæ esse indicandam: ergo in fauorem monasterij exclusis hæredibus ab intestato.

Cæterum omnino tenendum est hæredes ab intestato succedere, & monasterio nihil deberi: Sic Abbas docet. c. in presentia n. 68. de probationibus. Nau. comm. 1. n. 49. de Regularibus. Andreas Taquin. lib. 6. controuers. cap. 19. Gutier. lib. 2. canon. q. c. 1. n. 101. & n. 107. Molina tom. 1. de iustit. disp. 140. vers. de alio Rebelle. 2. parte iustit. lib. 1. q. 3. sect. 5. n. 52. Suarez tom. 3. de Rel. lib. 5. c. 16. n. 9. & alij, innumeris quos refert & sequitur Sanch. lib. 7. sum. c. 3. n. 92. Fundamentum est quia nouitius dum in nouitatu existit, non est religiosus cum effectu, iuxta expressum Textum in c. Religioso de sent. excomm. in 6. & porrectum de Regul. neque bona sua monasterio dicantur per ingressum; siquidem donatione, vel testamento potest liberè de illis disponere: Ergo nulla est ratio ob quam monasterium ei intestato succedat. Dixi monasterio nihil deberi; quia nec debetur legitima, cum monasterium loco filij non sit, nisi in casibus à iure expressis, qualis non est enumeratus neque item debentur expensæ, cum nullo iure cautum sit, neque aliquid contractus de illarum solutione supponatur celebratus: Sic expressè Sanch. de c. 3. n. 92. & 93. Suar. dicto c. 16. n. 17. Hæc soluentur contrariæ rationes. Ad primam negamus nouitium se, & sua tradere religioni absolute, sed solum ad probationem, ex cuius traditione cum nullo ius quaratur monasterio, non impediuntur hæredes alias legitimi succedere. Ad 2. dico nouitium gaudere priuilegiis religiosorum quæ aliis non præiudicant, secusque aliis præiudicantia sunt, & quæ veritatem religionis non intrinsecum expolulant. Adde legitimis hæredibus exclusis monasterium succedere, non tam esse priuilegium nouitij, quam monasterij. Ad priuilegium nullibi concessum est monasterio ob decessum nouitij, sed ob decessum veri religiosi. Neque fauor in præiudicium tertij extendendus est, argum. Textus in c. parte de censu.